

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2015. gada 26. maijā
(OR. en)

9242/15

DEVGEN 82
SOC 348
ACP 86
ONU 71
RELEX 427

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par dzimumu aspektu attīstības jomā

2015. gada 26. maija sanāksmē Padome pieņēma šīs piezīmes pielikumā izklāstītos Padomes secinājumus.

Padomes secinājumi par dzimumu aspektu attīstības jomā

1. 2015. gads ir izšķiroši nozīmīgs gads saistībā ar dzimumu līdztiesību, cilvēktiesībām un iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm globālā kontekstā – notiek starpvaldību sarunas par attīstības programmu laikposmam pēc 2015. gada. Šajā saistībā īpaša uzmanība jāpievērš sieviešu un meiteņu tiesību veicināšanai un īstenošanai, jo īpaši ņemot vērā to, ka šogad aprit ANO Drošības padomes Rezolūcijas 1325 par sievietēm, mieru un drošību 15. gadskārta un Pekinas deklarācijas un Rīcības platformas pieņemšanas 20. gadskārta. Padome vēlreiz apstiprina apņemšanos īstenot Pekinas Rīcības platformu, Kairas Rīcības programmu un to pārskata konferenču rezultātus un izpildīt saistības saskaņā ar Konvenciju par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu. Tā arī pauž gandarījumu par politisko deklarāciju, kas tika pieņemta ANO Sieviešu statusa komisijas 59. sesijā, un aicina pilnībā nodrošināt, lai sievietes un meitenes varētu pilnībā un vienlīdzīgi izmantot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības, panākt dzimumu līdztiesību un iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm visā dzīves ciklā.
2. Augsta līmeņa pasākums "Iespēju nodrošināšana sievietēm un ilgtspējīga attīstība", ko Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts rīkoja 2015. gada 2. martā Rīgā saistībā ar Eiropas gadu attīstībai, radīja iespēju no jauna sniegt politisku impulsu un vēlreiz apstiprināt ES apņemšanos panākt dzimumu līdztiesību, sociālo taisnīgumu, diskriminācijas aizliegumu un cilvēktiesību ievērošanu.

3. ES un tās dalībvalstu apņemšanās aizvien ir veicināt, aizsargāt un īstenot visas cilvēktiesības visiem. Padome pauž gandarījumu par to, cik ES un tās dalībvalstīm ir svarīga loma, atbalstot starptautiskas ierosmes, ar kurām veicina sieviešu un meiteņu tiesības, dzimumu līdztiesību un iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm, un aicina turpināt sadarbību un koordināciju ar ANO struktūrām, it īpaši ar *UN Women*, kā arī ar citiem attiecīgiem starptautiskiem forumiem un dalībniekiem. Sieviešu organizācijas ir būtiskas ES partneres attiecībā uz sieviešu un meiteņu tiesību, dzimumu līdztiesības un iespēju nodrošināšanas sievietēm un meitenēm pilnīgu īstenošanu.
4. Padome uzsver, ka ir nepieciešama tālejoša un pārveidojoša pieeja, lai pievērstos dzimumu nelīdztiesības, diskriminācijas un vardarbības pret sievietēm un meitenēm pamatcēloņiem un riska faktoriem. Padome vēlreiz uzsver, ka sieviešu un meiteņu tiesībām, dzimumu līdztiesībai un iespēju nodrošināšanai sievietēm un meitenēm jābūt programmas laikposmam pēc 2015. gada pamatā – gan kā atsevišķam mērķim, gan kā transversālam jautājumam, kas būtu jāiekļauj visu ilgtspējīgas attīstības mērķu uzdevumos un rādītājos. Tam vajadzētu būt arī būtiskam elementam finanšu un nefinanšu īstenošanas līdzekļos un programmas laikposmam pēc 2015. gada pārskata, uzraudzības un pārskatatbildības mehānismos. Padome turklāt uzsver, ka ir svarīgi panākt saskanību ar attīstības finansēšanu, īpaši saistībā ar trešo Starptautisko konferenci par attīstības finansēšanu, kas notiks Adisabebā 2015. gada jūlijā.
5. Padome uzsver, ka dzimumu līdztiesība ir gan patstāvīgs mērķis, gan veids, kā panākt ilgtspējīgu attīstību, un uzsver, ka tālejošie mērķi attiecībā uz sieviešu un meiteņu tiesībām, dzimumu līdztiesību un iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm ir jāsaskaņo ar atbilstīgiem finanšu un nefinanšu īstenošanas līdzekļiem un visu dalībnieku spēcīgu politisku apņemšanos visos līmeņos. Būtu jāveic dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana un konkrētas darbības, lai īstenotu un uzlabotu uz dzimumu jautājumiem vērstu rīcībpolitiku, programmas un regulējumu, tostarp budžeta plānošanā būtu jāņem vērā dzimumu aspekts un jārisina nelīdztiesības izpausmes.

6. Padome uzsver, ka sieviešu un meiteņu tiesības, dzimumu līdztiesība un iespēju nodrošināšana sievietēm un meitenēm aizvien ir ES ārējās darbības un attīstības sadarbības politiska prioritāte, un tai vajadzētu būt spēcīgākai un saskanīgākai visās jomās bez izņēmuma. Padome atgādina, ka ir svarīgi pieņemt integrētu trīsdaļīgu pieeju, kurā efektīvi apvienota dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana visos ES attīstības politikas un programmu posmos, kā arī kopīgajos plānošanas procesos, dzimumu aspektam veltītos pasākumos un politiskajā un rīcībpolitikas dialogā ar visām partnervalstīm.
7. Padome uzsver, ka ir svarīgi panākt saskaņotību starp ES iekšpolitiku un ārpolitiku visos līmeņos, nodrošinot sieviešu un meiteņu un tādu grupu kā LGBTI tiesību īstenošanu. Jo īpaši Padome uzsver, ka jānodrošina politikas saskaņotība attīstībai un saskanīgums starp nākamo Rīcības plānu par cilvēktiesībām un demokrātiju, kas ir pēctecis pašreizējam ES Rīcības plānam par dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm attīstības sadarbībā (*GAP*), visaptverošu pieeju tam, kā ES īsteno ANO Drošības padomes Rezolūcijas 1325 un 1820, politisko stratēģiju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai ES pēc 2015. gada un stratēģijas "Eiropa 2020" starpposma pārskatīšanu.
8. Padome vēlreiz apstiprina ES un tās dalībvalstu apņemšanos izskaust visas sieviešu un meiteņu diskriminācijas izpausmes, tostarp atceļot diskriminējošus likumus, politiku, normas un praksi, kas ierobežo sieviešu pilnvērtīgu politisku, ekonomisku un sociālu līdzdalību un ietekmi visos sabiedrības līmeņos. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš arī sieviešu un meiteņu diskriminācijai vairāku iemeslu dēļ un viņu atstumtībai.
9. Padome atkārtoti uzsver, ka ir svarīgi pilnībā īstenot ES pamatnostādnes par vardarbību pret sievietēm un meitenēm un viņu visāda veida diskriminācijas apkarošanu. ES un tās dalībvalstis ir apņēmušās novērst un izskaust visāda veida vardarbību pret sievietēm un meitenēm publiskajā un privātajā jomā, tostarp cilvēku tirdzniecību, vardarbību ģimenē, kaitīgas ieražas, piemēram, dzimumorgānu kropļošanu / apgrauzīšanu, un bērnu, agrīnas vai piespiedu laulības. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš uz dzimumu balstītai vardarbībai konflikta un pēckonflikta situācijās, tostarp seksuālai vardarbībai.

10. Padome arvien ir apņēmības pilna veicināt, aizsargāt un īstenot visas cilvēktiesības un pilnībā un efektīvi īstenot Pekinas Rīcības platformu un *ICPD* Rīcības programmu un to pārskata konferenču rezultātus, kā arī ir apņēmības pilna šajā saistībā veicināt seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesības. To paturot prātā, Padome vēlreiz apstiprina ES apņemšanos veicināt, aizsargāt un īstenot ikvienas personas tiesības bez jebkādas diskriminācijas, piespiešanas un vardarbības pilnībā kontrolēt un brīvi pieņemt lēmumus un uzņemties atbildību par jautājumiem saistībā ar savu seksualitāti un seksuālo un reproduktīvo veselību. Padome turklāt uzsver, ka ir nepieciešams, lai seksuālās un reproduktīvās veselības jomā būtu vispārēji pieejama kvalitatīva un cenu ziņā pieejama visaptveroša informācija, izglītība, tostarp visaptveroša izglītība par seksualitāti, un veselības aprūpes pakalpojumi. Padome aicina visas ES iestādes turpināt darbu pie šiem jautājumiem saskaņā ar principiem, kas attiecas uz politikas saskaņotību attīstībai. Padome uzsver, ka ir svarīgi veicināt izpratni par ES attīstības politikas sastāvdaļām un elementiem, kas saistīti ar seksuālo un reproduktīvo veselību un tiesībām, un aicina Komisiju gada laikā sniegt ziņojumu Padomei par šo jautājumu.
11. ES atzīst savstarpējo saikni starp mieru, drošību, attīstību un dzimumu līdztiesību, kā arī sieviešu lomu konfliktu novēršanā un risināšanā, miera sarunās, starpniecībā un miera veidošanā. ES ir apņēmības pilna palielināt sieviešu līdzdalību miera sarunās un miera veidošanā, īpaši atbalstot pilsoniskās sabiedrības un sieviešu vietējā līmeņa organizāciju lomu.

12. Padome atkārtoti pauž ES stingro apņemšanos pilnībā īstenot ANO DP Rezolūciju 1325 un aicina panākt tālejošus rezultātus 2015. gada oktobrī paredzētajā rezolūcijas augsta līmeņa pārskatīšanā. Padome uzsver, ka ir nepieciešama turpmāka rīcība, lai dzimumu aspektu integrētu visos ES miera un drošības programmas posmos, elementos un instrumentos, kā arī ir nepieciešams pilnveidot zinātību un resursus misijās un operācijās, kas tiek veiktas saistībā ar kopējo drošības un aizsardzības politiku (KDAP), un aicina uzraudzīt sniegumu, izmantojot kvantitatīvus un kvalitatīvus kritērijus un mērķus. Padome atzinīgi vērtē AP/PV ieceri gaidāmajā EĀDD pārskatīšanā izveidot augsta līmeņa amatpienākumu, kas paredzēts ANO DP Rezolūcijas 1325 un ar dzimumu saistītu jautājumu risināšanai.
13. Padome atzīst, ka nepietiekamais nodrošinājums ar pārtiku un uzturu globālā mērogā un dabas un cilvēku izraisītu katastrofu ietekme sievietes un meitenes skar nesamērīgā apmērā. Padome uzsver, ka ir svarīgi šādai ietekmei veltīt pienācīgu uzmanību ES rīcībā, reaģējot uz ārkārtas humanitārajām situācijām, un plašāk – attīstības politikā un plānošanā, tostarp katastrofu riska mazināšanā. Padome arī atzīst, ka sievietēm ir centrālā loma pārtikas ražošanā, īpaši sīksaimniecībās.
14. Padome uzsver, ka ir svarīgi pieņemt holistisku un iekļaujošu pieeju, lai veicinātu sieviešu un meiteņu tiesības, dzimumu līdztiesību un iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm visās sabiedrības jomās un visa dzīves cikla laikā, balstoties uz partnerībām, kurās iesaistītas daudzas ieinteresētās personas no privātā un publiskā sektora, tostarp pilsoniskās sabiedrības organizācijas, cilvēktiesību aizstāvji, profesionālās apvienības, privātais sektors un akadēmiskās aprindas.
15. Padome uzsver, ka ir svarīgi veicināt sieviešu pilnīgu līdzdalību un līderību visos lēmumu pieņemšanas līmeņos politiskajā, ekonomiskajā, publiskajā un privātajā jomā. Padome uzsver nepieciešamību veicināt un aizsargāt kolektīvās rīcības iespējas un pilsoniskās sabiedrības, tostarp nevalstisko organizāciju un sieviešu un reģionālo organizāciju, darbu, lai iestātos par sieviešu tiesībām un popularizētu tās un veicinātu un sekmētu dzimumu līdztiesību un iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm.

16. Padome uzsver, ka ir svarīgi veikt ieguldījumus un nodrošināt, lai sievietēm un meitenēm būtu pieejama un iegūstama atbilstīga un kvalitatīva pirmā un otrā posma pamatizglītība un terciāra izglītība drošā, atbilstīgā un dzimumu aspektu pārveidojošā mācību vidē, kā arī tehniskā un arodapmācība un mūžizglītības iespējas.
17. Turklāt Padome uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, lai sievietēm un meitenēm būtu pietiekamā apmērā un reāli pieejami citi kvalitatīvi pamatpakalpojumi, tostarp veselības aprūpes pakalpojumi saistībā ar HIV/AIDS visaptverošu profilaksi, pacientu ārstēšanu, aprūpi un atbalstu, kā arī tīrs ūdens un atbilstoši sanitārie apstākļi.
18. Padome atzīst, ka ekonomisko iespēju nodrošināšana sievietēm ir patstāvīgs mērķis un priekšnoteikums, lai panāktu ilgtspējīgu attīstību un iekļaujošu izaugsmi. Padome uzsver privātā sektora būtisko lomu finansiālā atbalsta, apmācības un nodarbinātības iespēju sniegšanā sievietēm, kā arī uz dzimumu jautājumiem vērsta korporatīvās sociālās atbildības veicināšanā. Padome uzsver, ka jārada labvēlīga vide, jo īpaši novēršot sociālos un juridiskos šķēršļus, kas liedz sievietēm piekļūt ražošanas līdzekļiem, tostarp zemei un citiem dabas un ekonomiskiem resursiem, veicinot finansiālu iekļautību, kā arī atbilstīgas un pieejamas sociālās aizsardzības sistēmas visu vecumu sievietēm un pienācīgus darba standartus, tostarp vienādu samaksu par vienādu darbu. Padome turklāt uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt sieviešu uzņēmējdarbību, tostarp ar iekļaujošiem finanšu un uzņēmējdarbības attīstīšanas pakalpojumiem, instrumentiem un apmācību un izmantojot pamattehnoloģijas, piemēram, IKT.
19. Padome uzsver nepieciešamību iesaistīt vīriešus un zēnus un veicināt viņu aktīvu iesaisti uzvedības maiņas atbalstīšanā un atbildību par to, pievēršoties diskriminējošām sociālajām normām un apkarojot dzimumu stereotipus. Padome īpaši uzsver nepieciešamību panākt to, ka tiek labāk atzīts un starp sievietēm un vīriešiem vienlīdzīgāk dalīts neapmaksāts aprūpes un mājsaimniecības darbs, kā arī to, ka lēmumu pieņemšana mājsaimniecībās notiek līdztiesīgi. Šajā saistībā Padome atsaucas arī uz attiecīgajām SDO konvencijām ¹.

¹ SDO konvencijas Nr. 100, 111, 183 un 189.

20. Padome uzsver, ka ir jāturpina veicināt darbu, lai panāktu dzimumu līdztiesību un nodrošinātu iespējas sievietēm un meitenēm visās ilgtspējīgas attīstības jomās, tostarp saistībā ar klimata pārmaiņām, makroekonomikas politiku, darba tirgu, privātā sektora attīstību, tirdzniecību, iztikas līdzekļiem, lauksaimniecību, enerģētiku, transportu, infrastruktūru un pilsētu attīstību.
21. Padome ņem vērā ceturto ziņojumu par ES Rīcības plāna par dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm attīstības sadarbībā (2010-2015) īstenošanu ², kas aptver laikposmu no 2013. gada jūlija līdz 2014. gada jūnijam. Padome ir gandarīta par panākumiem, kas gūti tādās jomās kā politiskais dialogs, koordinācija, partnerības un stingra ES nostāja saistībā ar programmu laikposmam pēc 2015. gada. Tomēr Padome pauž bažas par to, ka rīcības plāns tiek īstenots ļoti lēni un nepilnīgi un nav vērojams progress tādos jautājumos kā dzimumu analīze, statistika, uzraudzība, finanšu izsekošana, sniegums un ietekme. Padome aicina Komisiju īstenot ziņojumā sniegtos ieteikumus un gaida galīgo ziņojumu par pašreizējā *GAP* īstenošanu.
22. Padome arī atzinīgi vērtē ziņojumu par ES atbalsta novērtējumu dzimumu līdztiesībai un iespēju nodrošināšanai sievietēm partnervalstīs laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam. Padome ņem vērā ziņojuma konstatējumus un secinājumus un aicina Komisiju un EĀDD īstenot tā galvenos ieteikumus, īpaši pašreizējā *GAP* pēcteča ietvaros, sākot ar pilnīgiem pārvaldības risinājumiem. Padome pauž bažas par vairuma ES delegāciju sniegumu, jo tās nepietiekami ņem vērā dzimumu līdztiesību, piemēram, uz rezultātiem vērstā uzraudzībā netiek īstenoti obligātie dzimumu līdztiesības novērtējumi.

² ST 5732/15

23. Padome aicina Komisiju un EĀDD atdzīvināt apņemšanos un līderību saistībā ar ES tālejošo mērķi panākt dzimumu līdztiesību un nodrošināt iespējas sievietēm un meitenēm. Padome uzsver, ka dzimumu jautājumam jābūt prioritāram, jāveicina labākā prakse, jānostiprina pārskatatbildība un pārredzamība un jāpanāk, ka visi plānošanas lēmumi ir balstīti uz pierādījumiem un saistīti ar rezultātiem. Jo īpaši Padome aicina Komisiju un EĀDD veikt nozīmīgāku rīcību, lai nostiprinātu ES delegāciju lomu un atbildību un piešķirtu prioritāti un veiktu ieguldījumus dzimumu aspektu augsta līmeņa analīzē, kas būtu pamatā valsts līmeņa stratēģijām, plānošanai un rīcībpolitikas un politiskajam dialogam.
24. Padome uzsver, ka ir svarīgi veikt stratēģisku uzraudzību, izvērtēšanu un turpmākus pasākumus un ir jāprecizē un jānostiprina ziņošana, tostarp statistika, pārskatatbildības pasākumi un pārvaldības risinājumi, lai gūtu rezultātus. Jo īpaši Padome uzsver, ka ir jānosaka skaidri mērķi un jāēpilni rādītāji, kurus izsaka ar datiem, kas ir sadalīti pa dzimumiem, vecumiem un citiem faktoriem, kā arī jāuzlabo budžeta piešķirumu un izdevumu izsekošana un rezultātu mērīšana. Šajā saistībā būtu jācenšas panākt ciešu un konsekventu saikni ar programmu laikposmam pēc 2015. gada un jauno ES starptautiskās sadarbības un attīstības rezultātu ietvaru. Padome uzsver, ka ES rezultātu ietvarā jāliek lielāks uzsvars uz dzimumu aspektu, un aicina Komisiju sniegt ziņojumu, izmantojot rādītājus, kas ir sadalīti pa dzimumiem un vecumiem.
25. Padome aicina īstenot spēcīgāku un stratēģiskāku pieeju, kas balstās uz cilvēktiesībām, ietverot būtiskas pārveides prioritātes, lai rastu risinājumu dzimumu nelīdztiesībai un novērstu esošos trūkumus dzimumu līdztiesības un iespēju nodrošināšanas jomā un pilnībā īstenotu visu sieviešu un meiteņu pamatbrīvības un cilvēktiesības. Padome cer, ka pašreizējo *GAP* nomainīs tālejošs un spēcīgs pēctecis, kas aptvers laikposmu no 2016. līdz 2020. gadam. Padome uzsver, ka jāturpina pašreizējā *GAP* sasniegtais, saglabājot trīsdaļīgu pieeju, jāliek lietā gūtās atziņas un pilnībā jāpievēršas atlikušajiem trūkumiem un uzdevumiem, kā arī galvenā uzmanība jāpievērš rezultātiem. Padome aicina Komisiju panākt, ka pašreizējā *GAP* pēctecī tiek ņemta vērā visa ES ārējā darbība. Padome atzinīgi vērtē un mudina turpināt iekļaujošo pieeju, kādu ieņem ES un tās dalībvalstis, un sagaida, ka darba grupa pastāvīgi strādās, lai sagatavotu jauno *GAP*.

26. Padome aicina Komisiju nodrošināt pietiekamus finanšu un cilvēkresursus, lai pilnībā īstenotu ES apņemšanos attiecībā uz sieviešu tiesībām, dzimumu līdztiesību un iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm. Padome turklāt uzsver, ka ir jāpārveido institucionālās kultūras un jāstiprina politiskā līderība un jāuzlabo spējas, koordinācija, saskanība, papildināmība un pārskatatbildība, lai ES un tās dalībvalstis varētu rādīt labu priekšzīmi.
-